Sociaal Domein gemeente Opmeer

Rapportage 2e kwartaal 2021

Voorwoord

Voor u ligt de 2e kwartaalrapportage over de realisatie van de zgn. cliëntgebonden kosten[1] in de Wmo en de jeugdhulp, vergeleken met de begroting 2021 en de inzet die hiervoor vanuit ons eigen wijkteam plaatsvindt. Ook zoomen we in de rapportage in op de ombuigingsopdracht die de raad voor 2021 voor het sociaal domein (specifiek voor Jeugd) heeft gegeven.

De kwartaalrapportages bieden de raad naast de Voor- en Najaarsnota inzicht in hoe deze uitgaven zich ontwikkelen ten opzichte van de begroting, welke verklaringen daarvoor zijn en welke trends er zichtbaar zijn. Ook kunnen we in de rapportages aanpassingen van beleid en uitvoering verwerken.

Groeimodel

Het college heeft de inhoud van de kwartaalrapportages eerder afgestemd met een afvaardiging van de raad. Afgesproken is een groeimodel te hanteren en te starten met de cliëntgebonden kosten voor de Wmo en Jeugd.

Ten opzichte van de rapportage over het 1e kwartaal 2021 is inmiddels al een viertal wijzigingen doorgevoerd: we vermelden nu ook de realisatiecijfers die bekend zijn, geven meer inzicht in de trajecten die het wijkteam oppakt en hoe de verwijzingen van de huisartsen zich ontwikkelen en hebben een tabel over de ombuigingen toegevoegd met daarin de stand van zaken en bedragen.

Het college komt nog met een voorzet om met ingang van het 1e kwartaal 2022 (gefaseerd) ook andere uitgaven in het sociaal domein aan de rapportages toe te voegen. Deze voorzet wordt op 23 september a.s. met een afvaardiging van de raad besproken.

[1] *Betreft kosten die direct aan een cliënt ten goede komen voor hulp of ondersteuning.*

Inhoudsopgave

Samenvatting 4
Hoofdstuk 1. Inleiding 5
1.1 Aanleiding en doel 5
1.2 Reikwijdte, beperkingen en uitgangspunten 5
1.3 De methodiek voor de financiële prognoses 5
Hoofdstuk 2. Wmo 6
2.1 Algemeen 6
2.2 Prognose en toelichting 6
Hoofdstuk 3. Jeugd 9
3.1 Algemeen 9
3.2 Prognose en toelichting 9
Hoofdstuk 4. WIJkteam OpMEER 13
4.1 Algemeen 13
4.2 Aanmeldingen Wijkteam 13
4.3 Openstaande casussen Wijkteam 14
4.4 Ambulante trajecten jeugd 15
Hoofdstuk 5. Stand van zaken realisatie ombuigingen 2021 16
Bijlage 1 18
Bijlage 2 22
Bijlage 3 24

Samenvatting

Cliëntgebonden kosten

Op basis van deze rapportage over het 2e kwartaal 2021 kunnen we ons nog maar een beperkt beeld vormen van de uiteindelijke realisatie in 2021 ten opzichte van de begroting 2021. Daardoor is nu slechts een voorzichtige prognose mogelijk. In de tweede helft van het jaar bouwen we de data en kennis verder op en zullen de onzekerheidsmarges geleidelijk afnemen. Maar ook dan geldt dat de definitieve afrekening van het sociaal domein, en dus ook de cliëntgebonden kosten, over 2021 pas bij de Jaarrekening (in de loop van het 2e kwartaal van 2022) plaatsvindt[2].

Wmo

Bij de Wmo verwachten we een fors nadeel. Als we uitgaan van het worst case scenario komt het nadeel neer op € 350.000. In de najaarsnota zal de verdere uitwerking voor de dekking van dit tekort plaatsvinden.

We hebben te maken met een sterke toename van psychische problematiek als gevolg van de corona-crisis. Dit beeld is ook landelijk te zien. Verwacht wordt dan ook dat het beroep op de psychische ondersteuning weer zal afnemen, maar dat de nasleep van de crisis nog zeker enige jaren merkbaar zal zijn.

In hoofdstuk 2 kunt u hier meer over lezen.

Jeugd

Voor de uitgaven Jeugd, inclusief de effecten van de ombuigingen, verwachten we een voordeel van € 250.000. Het verwachte voordeel wordt meegenomen bij de uitwerking van de najaarsnota.

In hoofdstuk 3 kunt u meer lezen over deze uitgaven en in hoofdstuk 5 informeren wij u over de realisatie van de besparingen.

[2] *Dit heeft o.a. te maken met de aanlevering van productie- en/of accountantsverklaringen door de zorgaanbieders.*

Hoofdstuk 1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Net als de meeste gemeenten in Nederland zijn er ook in Opmeer grote zorgen over de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet en de daarmee gepaard gaande kosten. Om die reden gaf de raad het college de opdracht[3] om vanaf het 1e kwartaal 2021 financiële kwartaalrapportages te gaan leveren. Ook verstrekte de raad bij de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2021-2024 een ombuigingsopdracht voor de uitgaven in het sociaal domein voor de periode 2021–2024. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 201.000.

De kwartaalrapportages bieden de raad inzicht in hoe de uitgaven zich ontwikkelen ten opzichte van de begroting, welke verklaringen daarvoor zijn en welke trends er zichtbaar zijn. Dezelfde punten gelden voor de realisatie van de ombuigingsopdracht. Ook kunnen we in de rapportages aanpassingen van beleid en uitvoering en landelijke ontwikkelingen verwerken.

1.2 Reikwijdte, beperkingen en uitgangspunten

Het college heeft de inhoud van de kwartaalrapportages op 26 januari 2021 afgestemd met een afvaardiging van de raad. Die kon zich ook vinden in het motto: keep it short, keep it simple (KISS). Hiermee kan rekening worden gehouden met de (beperkte) mogelijkheden van de ambtelijke organisatie qua capaciteit en specifieke inzet voor deze extra rapportages naast de Voor- en Najaarsnota en de Jaarrekening, en wordt daardoor ook vooral gefocust op dynamische en (mogelijk) beïnvloedbare kosten. In bijlage 3 staan nog andere kaders/uitgangspunten die met de afvaardiging van de raad zijn overeengekomen.

1.3 De methodiek voor de financiële prognoses

Voor de kwartaalrapportages baseren we ons in eerste instantie op de tot nu toe gerealiseerde resultaten. Daarnaast passen we een prognose toe op basis van onder andere de verplichtingen die we kennen, ervaringen uit eerdere jaren en verwachtingen en ontwikkelingen voor de resterende periode van 2021. Daarmee komen we uit op een geprognotiseerde realisatie voor 2021.

Maar we benadrukken dat er gedurende het jaar veel onzekerheden zijn (zie ook bijlage 3, onder punt e) en herhalen (zie de samenvatting) dat pas in het 2e kwartaal van 2022 de uiteindelijke realisatie bekend wordt.

Ook kan op basis van de financiële prognoses op den duur inzichtelijk gemaakt worden in hoeverre ombuigingen worden gerealiseerd. Bij deze tweede rapportage is in hoofdstuk 5 een tabel opgenomen met daarin de voortgang van de ombuigingsacties.

[3] *Met een unaniem aangenomen motie van 5-11-2020.*

Hoofdstuk 2. Wmo

2.1 Algemeen

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Ook regelt de wet dat mensen met een beperking mee kunnen doen in de samenleving. Onder de Wmo vallen diverse voorzieningen, zoals huishoudelijke ondersteuning, begeleiding, woningaanpassing en hulpmiddelen (bijv. een rolstoel of scootmobiel). Conform afspraak (groeimodel) beperkt deze rapportage zich tot de cliëntgebonden kosten voor begeleiding[4] en huishoudelijke ondersteuning.

2.2 Prognose en toelichting

Bij deze prognose hebben wij gebruik gemaakt van een best/worst case scenario. De reden hiervoor is dat we verandering zien in de cijfers, maar het niet met zekerheid te zeggen is of deze cijfers in eenzelfde lijn blijven stijgen of afvlakken. In het best case scenario gaan we ervan uit dat de cijfers niet constant blijven stijgen, maar dat er een afvlakking na de zomervakantie zal plaatsvinden in aantallen.
Bij het worst case scenario gaan we ervan uit dat dit jaar de stijgende trend nog zal worden voorgezet. Verder gelden hier de gebruikelijke risico's die benoemd zijn in de weerstandparagraaf van de programmabegroting.

Best case scenario:		
Begroting 2021	€	1.296.345
Totaal realisatie en prognose 2021	€	1.546.345
Overschrijding	€	250.000
Worst case scenario:		
Begroting 2021	€	1.296.345
Totaal realisatie en prognose 2021	€	1.646.345
Overschrijding	€	350.000

Vanuit het worst case scenario verwachten we momenteel een overschrijding van € 350.000. De overschrijding kan verklaard worden door een sterke stijging in het tweede kwartaal van 2021 van het aantal cliënten met psychosociale problematiek of psychische problematiek.

We zien dat de coronacrisis nu ook zijn uitwerking heeft in de Wmo. Het Trimbos-instituut heeft uitvraag gedaan naar het effect van de coronacrisis op de psychische gezondheid. Waar men in november 2020 nog zag dat de psychische gezondheid stabiel bleef, blijkt uit de uitvraag gehouden eind januari 2021 dat er een toename te zien is aan psychische klachten.

Dit zien wij in Opmeer terug in de toename van het aantal cliënten in het tweede kwartaal. Ook zien we pas nu dat deze toename al is begonnen in het eerste kwartaal. Dit wordt veroorzaakt door

[4] Het gaat om begeleiding in het dagelijkse leven (individueel), begeleiding bij persoonlijke verzorging, en begeleiding in een groep (zoals dagbesteding).

achteraf toegekende of beëindigde beschikkingen. Hierdoor hadden wij dit inzicht nog niet bij de eerste kwartaalrapportage. In de najaarsnota zal de verdere uitwerking voor de dekking van het tekort plaatsvinden.

Figuur 1

In deze grafiek ziet u de betaalde declaraties voor de cliëntgebonden zorg Huishoudelijke Ondersteuning (HO) en Begeleiding (BGL) voor 2019 en 2020 en de prognose voor 2021

WMO	Prognose 2021 Bestcase scenario	Prognose 2021 Worstcase scenario
Begroting	1.296.345	1.296.345
Realisatie	675.695	675.695
Prognose	870.650	970.650
Totaal	1.546.345	1.646.345
Saldo	-250.000	-350.000

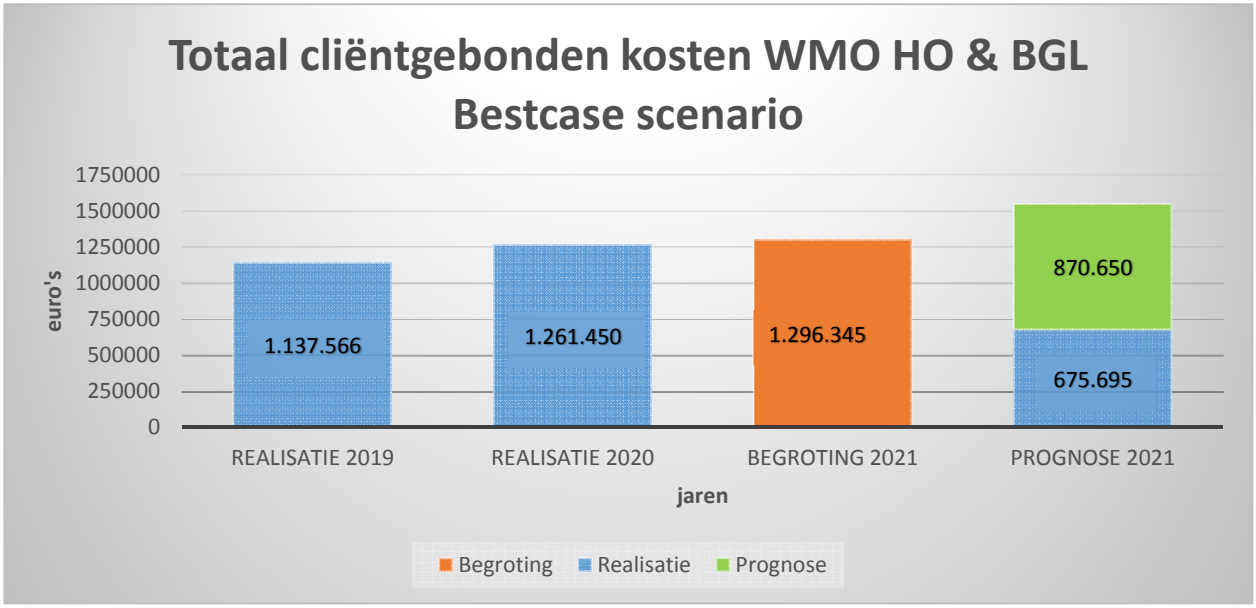

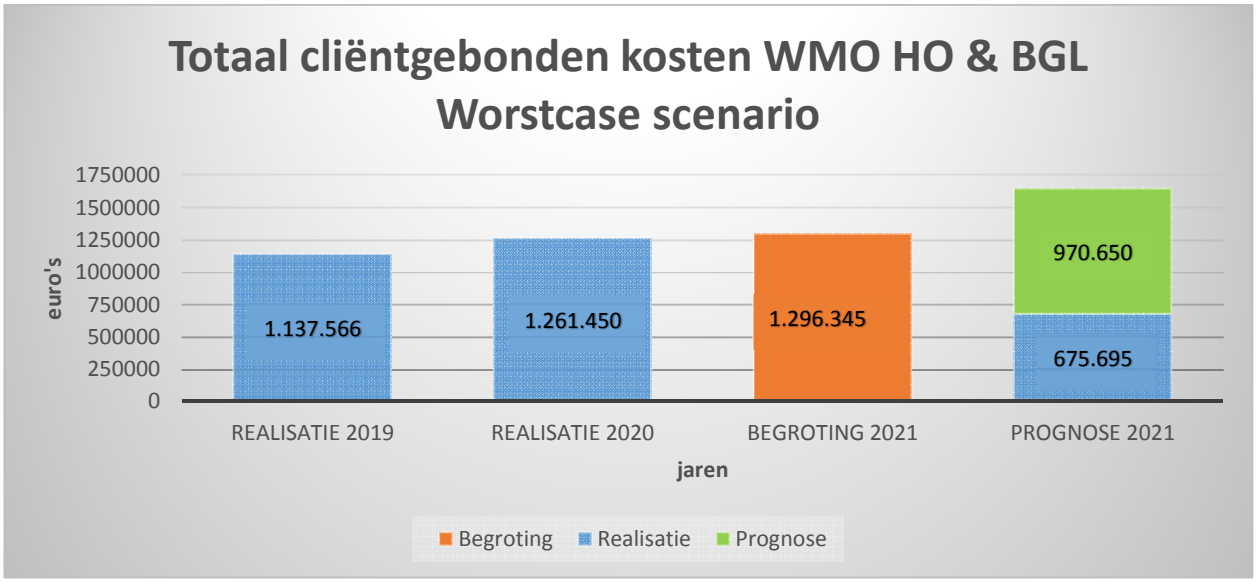

Figuur 2

In deze tabel ziet u het gemiddelde bedrag aan betaalde declaraties per maand van de cliëntgebonden zorg Huishoudelijke ondersteuning (HO) en Begeleiding (BGL) voor 2019 en 2020 en de prognose voor 2021.

De stijging van het gemiddeld maandbedrag per cliënt wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van het aantal cliënten met psychosociale problematiek of psychische problematiek.

Wmo			
Jaar/wet	2019	2020	Prognose 2021
Gemiddeld bedrag per maand	94.797	105.121	137.195
Gemiddeld maandbedrag per cliënt	427	429	489

Figuur 3

In deze grafiek ziet u, op verschillende peildata, het aantal cliënten in de Wmo, dat Huishoudelijke ondersteuning (HO) en Begeleiding (BGL) ontvangt. In het lopende jaar kan het zijn dat de aantallen licht fluctueren. Dit wordt veroorzaakt door achteraf toegekende of beëindigde beschikkingen.

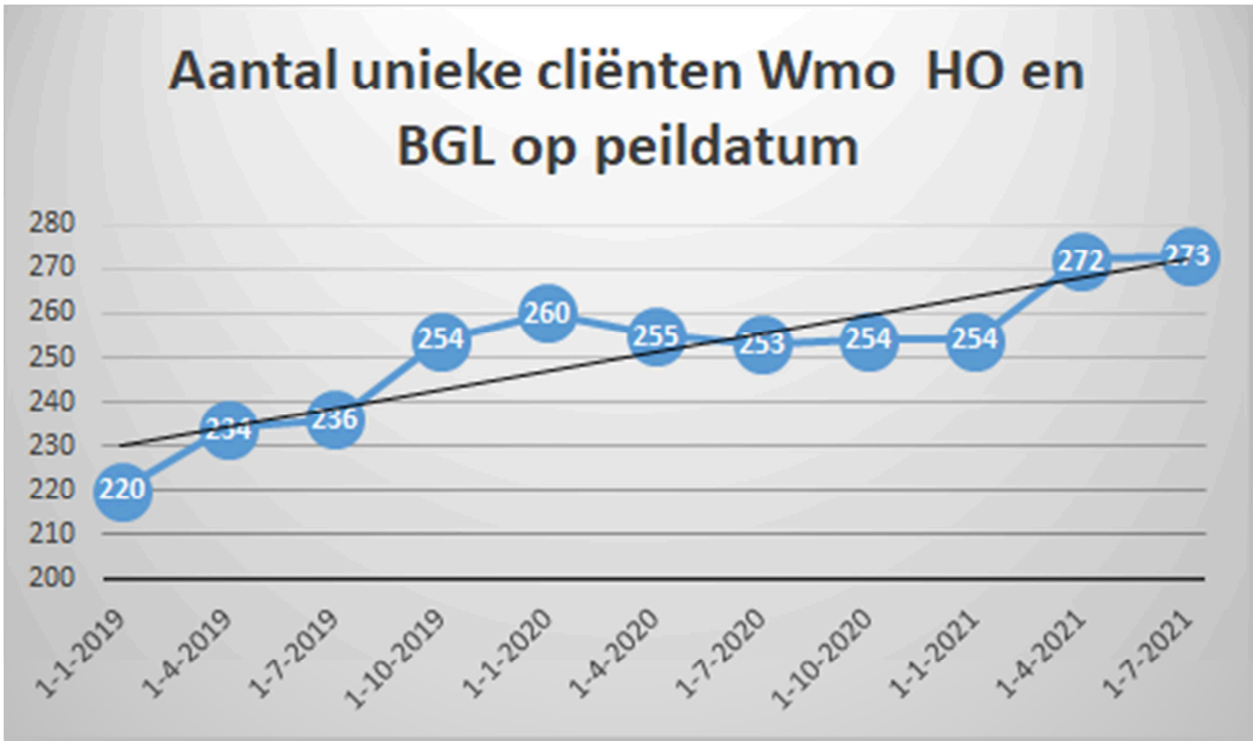

Hoofdstuk 3. Jeugd

3.1 Algemeen

Binnen de Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg aan kinderen en jongeren (jeugdigen) en hun ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.

Hieronder vallen de volgende hulpvormen:

- Zorg- en hulp bij opvoedingsproblemen. Hieronder valt bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp en pleegzorg.
- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ), ook in het kader van jeugdstrafrecht. Hieronder valt bijvoorbeeld behandeling van psychische problemen, dyslexiezorg, verblijf in een instelling maar ook forensische zorg.
- Zorg bij een lichamelijke of verstandelijke beperking.
- Individuele begeleiding en dagbesteding in groepsverband.
- Vervoer bij begeleiding en vervoer naar een instelling.
- Persoonlijke verzorging, zoals hulp bij het opstaan, wassen en aankleden.
- Kinderbescherming en jeugdreclassering.
- Gesloten jeugdzorg.

3.2 Prognose en toelichting

Bij jeugd zien we op dit moment een rustige, stabiele afname van zorg. Daarom gaan we voor jeugd nog uit van één prognose en nemen we geen best en worst case scenario op in deze rapportage. Verder gelden ook hier de gebruikelijke risico's die benoemd zijn in de weerstandparagraaf van de programmabegroting.

Begroting 2021	€	2.526.920
Totaal realisatie en prognose 2021	€	2.276.920
Onderschrijding	€	250.000

Momenteel is de verwachting dat de te maken kosten voor jeugd zullen uitkomen op een onderschrijding op het budget van €250.000. Dat is aanzienlijk meer dan de € 13.000 waar we in het 1e kwartaal nog vanuit gingen.
De wijziging valt te verklaren uit (de onderlinge samenhang tussen) een tweetal ontwikkelingen/maatregelen:

1. we kunnen ons nu baseren op een realistischere doorrekening

Bij de prognose in de 1e kwartaalrapportage beschikten we nog over weinig informatie over 2021 en moesten we noodgedwongen uitgaan van gegevens van 2020 met daarin een stijging van het aantal cliënten. In de loop van 2021 is duidelijk geworden dat de stijging van het aantal cliënten er nog niet is gekomen. Daarnaast kunnen we voor de huidige prognose gebruik maken van meer gegevens van trajecten die in 2021 lopen. Hierdoor kunnen we nu een realistischere doorrekening maken voor 2021.

2. een verwachte toename van hulpvragen in Q3 en Q4 vangen we op met een extra pakket aan maatregelen

Toename hulpvragen

In 2020 werd er een daling in het aantal cliënten waargenomen. Dit is in lijn met het landelijke beeld veroorzaakt door Covid-19 waarbij het aanvragen van zorg door inwoners werd uitgesteld. In het eerste kwartaal van 2021 waren de effecten hiervan nog steeds merkbaar. Omdat er in 2020 minder trajecten gestart zijn, waren er ook in het eerste kwartaal van 2021 minder lopende trajecten per peildatum. In het 1e kwartaal van 2021 was een lichte toename van het aantal cliënten te zien (figuur 6). De verwachting was dat deze stijgende lijn zou doorzetten gedurende het gehele jaar 2021. Hoewel dit in het tweede kwartaal niet op dezelfde lijn is gebeurd is wel de prognose dat de toename in het aantal cliënten nog zal komen. Verwacht wordt namelijk dat er een inhaalslag zal ontstaan van jongeren die het zoeken van reguliere jeugdhulp hebben uitgesteld vanwege corona. Daarnaast wordt een toename voorzien van jongeren waarbij juist door corona problemen zijn ontstaan.

Extra pakket aan maatregelen

Op 27 juli 2021 heeft het college een budget beschikbaar gesteld vanuit het corona Noodfonds voor het aanpakken van corona gerelateerde problematiek. De inzet is voor een groot deel gericht op jeugd (o.a. eenzaamheid, toename echtscheidingsproblematiek, zwaarder ervaren opvoeding en afgenomen sociale vaardigheden) en omvat de volgende top vier maatregelen:

1) Activiteiten gericht op het aanpakken van de gevolgen van de coronacrisis
2) Communicatie aanbod gemeente
3) Communicatie aanbod lokale partners
4) Tijdelijke uitbreiding inzet Wijkteam Opmeer

Er volgt nog een aanvullend voorstel waarmee we ons gaan richten op problematiek die nog niet of nog onvoldoende wordt aangepakt. Hiermee bereiden we ons al voor op de te verwachten ontwikkelingen rondom jeugd als gevolg van de coronacrisis.

Met deze extra inzet in het kader van de aanpak van de coronacrisis hopen we ook een toename in het aantal jeugdcliënten te kunnen opvangen. Hiermee zou een piek in het aantal cliënten in Q3 en Q4 niet direct hoeven te leiden tot een verandering in de prognose. Mocht het aantal cliënten echter dusdanig toenemen dat deze extra inzet dit niet kan opvangen dan zijn mogelijk extra maatregelen nodig of zal de prognose bijgesteld moeten worden.

Figuur 4

In deze grafiek ziet u de betaalde declaraties in het desbetreffende jaar (alle zorgvormen), inclusief prognoses.

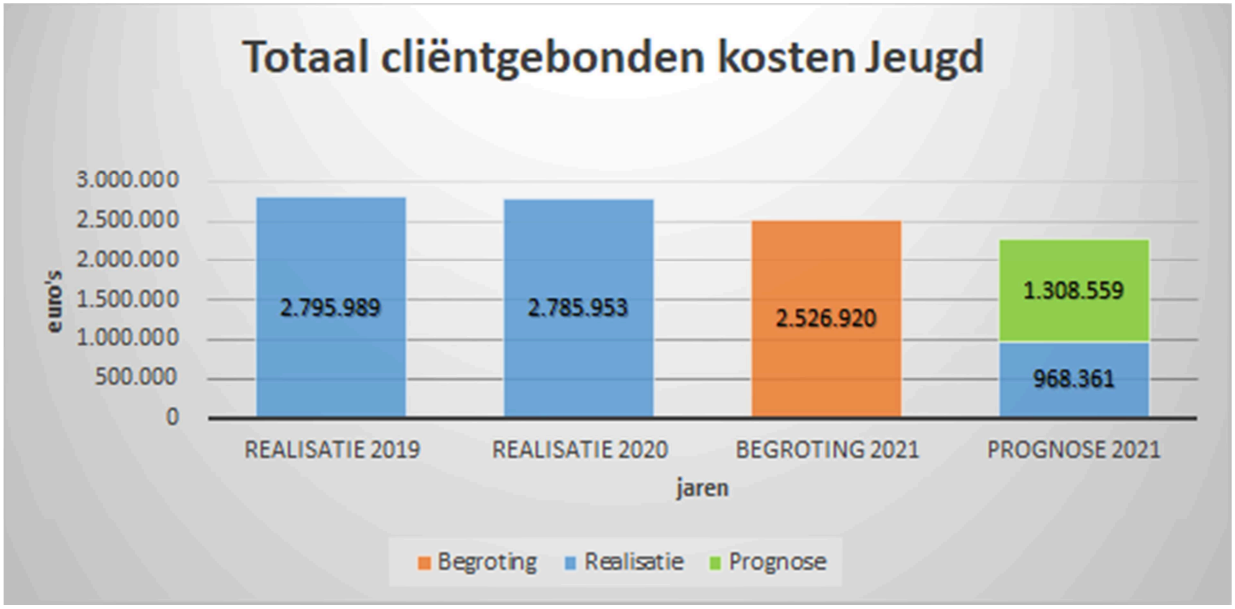

Figuur 5

In deze tabel ziet u het gemiddeld bedrag aan betaalde declaraties per maand van de cliëntgebonden zorg Jeugd (alle zorgvormen).

De bedragen die per maand, per cliënt worden uitgegeven kunnen erg verschillen. Zo zijn er cliënten voor wie het totale hulpverleningstraject minder dan €2.500 kost maar ook cliënten bij wie dit meer dan €100.000 kost. Dit maakt ook dat de gemiddelde kosten en de prognoses hiervan sterk kunnen wisselen (zie ook figuur 11 in bijlage 2).

Jeugd			
Jaar/wet	2019	2020	Prognose 2021
Gemiddeld uitgegeven bedragen per maand	232.999	232.163	189.743
Gemiddeld per maand per cliënt uitgegeven bedrag	1.542	2.033	2.371

In bijlage 1 is informatie over de 10 duurste zorgtrajecten in 2019 en 2020 opgenomen. Voor het jaar 2021 zijn er momenteel 3 cliënten die, wanneer de huidige beschikkingen het gehele jaar zullen doorlopen, een beschikking hebben die boven de €100.000,- uitkomt.

Figuur 6

In deze grafiek ziet u, op verschillende peildata, het aantal cliënten dat zorg ontvangt binnen de Jeugdwet. In het lopende jaar kan het zijn dat de aantallen licht fluctueren. Dit wordt veroorzaakt door achteraf toegekende of beëindigde beschikkingen.

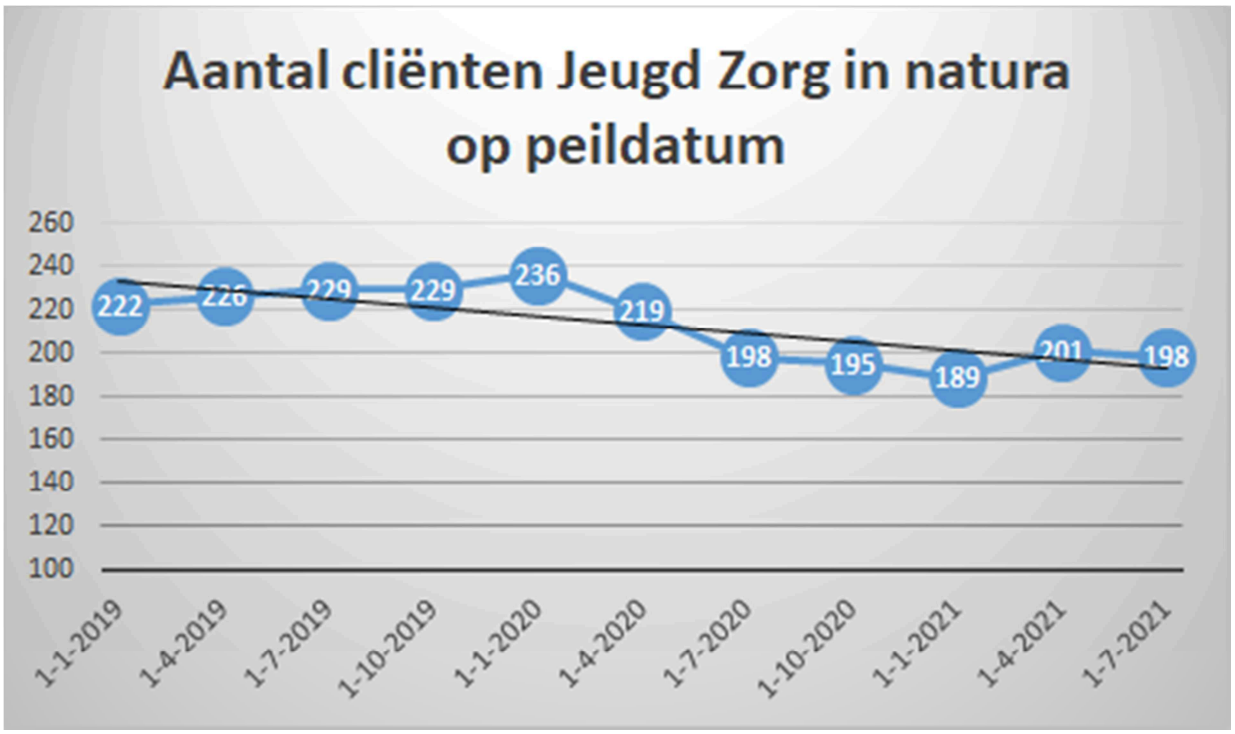

Bijlage 1

Met de afvaardiging van de raad is overeengekomen om nog een aantal grafieken/tabellen (10A t/m 13) te presenteren. Deze zijn opgenomen in bijlage 1. Ze bevatten gegevens/data over o.a. afgelopen jaren die wel meer inzicht bieden in de uitgaven in het kader van de jeugdwet, maar waar we verder niet of nauwelijks invloed op hebben.

Hoofdstuk 4. WIJkteam OpMEER

4.1 Algemeen

Het WIJkteam OpMEER vormt voor inwoners de toegang tot zorg op basis van onder andere de Jeugdwet, Wmo, maatschappelijk werk en het minimabeleid. Dit hoofdstuk richt zich op de hulpvragen aan het Wijkteam welke gericht zijn op jeugdhulp.
Op basis van de gestelde hulpvraag, in geval van de Jeugdwet, wordt door de toegang (het Wijkteam) de afweging gemaakt om zelf ambulante hulpverlening in te zetten dan wel te kiezen voor inzet van een ingekochte gespecialiseerde zorgaanbieder (regievoering).
De cijfers in dit hoofdstuk kunnen over beide routes gaan. Per onderdeel wordt dan ook toegelicht of het eigen inzet dan wel regievoering betreft.

4.2 Aanmeldingen Wijkteam

Figuur 7.
In onderstaande overzicht vindt u een overzicht van het aantal hulpvragen gericht aan het Wijkteam.

	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
2018	18	20	26	25	89
2019	18	15	15	22	70
2020	19	16	26	27	88
2021	16	26	-	-	42

Toelichting figuur 7:
De aantallen betreffen nieuwe hulpvragen waarvan het kan zijn dat deze gezinnen al bekend zijn bij het Wijkteam door een eerder gestelde hulpvraag. Op basis van de gestelde hulpvragen wordt bepaald om zelf ambulante hulpverlening dan wel gespecialiseerde zorg in te zetten. De aantallen kunnen na afloop van het kwartaal nog iets bijgesteld worden door latere aanpassingen in de systemen, bijvoorbeeld door het afsluiten en toch weer (moeten) heropenen van een casus. Ook voor het 1e kwartaal heeft er een bijstelling naar beneden van 2 aanmeldingen plaatsgevonden.

Wat valt op?

- Het aantal aanmeldingen is in het 2e kwartaal ongeveer gelijk aan de voorgaande kwartalen, met uitzondering van het 1e kwartaal van 2021 toen sprake was van een daling in het aantal aanmeldingen. Er lijkt een daling te zijn qua hulpvragen in de kwartalen waarin de maatregelen rondom COVID19 het meest streng waren (Q1 en Q2 2020 en Q1 2021). Het Wijkteam geeft aan deze trend te herkennen;
- In heel 2020, maar ook in 2021 is er tot op heden geen sprake van een wachtlijst bij het Wijkteam. Er wordt snel en adequaat op hulpvragen gereageerd richting onze inwoners.

4.3 Openstaande casussen Wijkteam

Figuur 8.

In onderstaande overzicht staat het aantal openstaande casussen van het Wijkteam.

Jaar van ontstaan	Aantal openstaande casussen Q1	% van totaal	Aantal openstaande casussen Q2	% van totaal
Totaal	108	100	124	100
2021	9	8%	23	19%
2020	33	31%	30	24%
2019	11	10%	10	8%
2018	19	18%	22	18%
2017	10	9%	12	10%
2016	17	16%	18	14%
2015	9	8%	9	7%

Toelichting figuur 8:

Een casus is een gezin of inwoner met een hulpvraag nu of in het verleden gericht aan het Wijkteam. De aantallen in figuur 8 betreffen alleen de casussen waarbij het Wijkteam actief betrokken is. Het aantal omvat dus geen hulpvragen die via een externe verwijzer, zoals bijvoorbeeld huisarts of gecertificeerde instelling, zijn ingediend. Bij dergelijke casussen is het Wijkteam vaak niet actief betrokken. In bijlage 1 is meer informatie terug te vinden over zorg via externe verwijzers. Openstaand wil zeggen dat de hulpvraag nog actueel is en er met het Wijkteam wordt toegewerkt naar een passende oplossing van de hulpvraag d.m.v. gespecialiseerde zorg dan wel ambulante inzet vanuit het Wijkteam.

Wat valt op?

- Op peildatum 19 juli 2021 heeft het Wijkteam 124 openstaande casussen. In het 1e kwartaal waren dit 108 casussen. Hiermee is het aantal openstaande casussen net als het aantal aanmeldingen (zie figuur 7) gestegen ten opzichte van het 1e kwartaal;
- Van de 124 openstaande casussen zijn 29 casussen heropend, dat wil zeggen dat een reeds (eerder) bekend gezin of jeugdige in het kader van de Jeugdwet een nieuwe hulpvraag heeft gesteld;
- Van de 124 openstaande casussen is bijna 20% van de hulpvragen in 2021 ontstaan;
- Bijna 60% van het aantal casussen dat openstaat is voor 2020 gestart en is dus al langer in beeld bij het Wijkteam. Dit hangt samen met de trend dat zorg intensiever, complexer en/of langduriger is. Kanttekening hierbij is dat in dit aantal ook heropende casussen zitten waarbij een gezin dus terugkeert met een (nieuwe, andere) hulpvraag. Het Wijkteam geeft aan dat de intensiteit van casussen zwaarder is geworden in het afgelopen jaar en dat casussen vaker heropend worden dan dat eerder het geval was.

4.4 Ambulante trajecten jeugd

Figuur 9.

In onderstaande figuur vindt u een overzicht van het aantal casussen waar ambulante hulpverlening vanuit het Wijkteam is ingezet.

2021	Q1	Q2	Q3	Q4	Totaal
Gestart	18	10			28
Beëindigd	-	6			6

Toelichting figuur 9:

In figuur 9 ziet u de in dat kwartaal door het Wijkteam nieuw gestarte ambulante trajecten en de in dat kwartaal beëindigde trajecten. Trajecten worden beëindigd indien de hulpvraag is verholpen of wanneer er toch zwaardere zorg van een gespecialiseerde zorgaanbieder nodig blijkt. Indien er toch gespecialiseerde zorg ingezet moet worden, kan het traject niet of deels als besparing worden gezien. Dit omdat er alsnog kosten worden gemaakt voor inzet van gespecialiseerde zorg.

In 2021 zijn we gestart met het registreren van de ambulante trajecten die het Wijkteam zelf oppakt en hierdoor niet uitzet naar een gespecialiseerde gecontracteerde zorgaanbieder. In de periode voor 2021 werden er ook al trajecten door het Wijkteam opgepakt maar hiervan zijn geen (volledige) cijfers beschikbaar.

Wat valt op?

- In het 2e kwartaal van 2021 zijn er 10 nieuwe trajecten gestart;
- Er zijn in het 2e kwartaal 6 trajecten succesvol beëindigd. Succesvol beëindigd wil zeggen dat met de hulp vanuit het Wijkteam de hulpvraag van de inwoner is verholpen en er geen gespecialiseerde (vervolg)hulp ingezet hoeft te worden. Deze trajecten kunnen dus als besparing worden gezien. De besparing van deze trajecten in euro's is terug te vinden in hoofdstuk 5;
- Aan het einde van het 2e kwartaal zijn er nog 22 lopende ambulante trajecten. Dit aantal is iets hoger dan het aantal in het 1e kwartaal;
- Van de 28 in 2021 gestarte trajecten zijn er 2 vanuit een doorverwijzing van een huisarts ontstaan. Hierbij heeft de huisarts rechtstreeks contact gezocht met het Wijkteam in plaats van een verwijzing af te geven richting een gespecialiseerde gecontracteerde zorgaanbieder. Het investeren in de contacten met de huisartsen werpt dus de eerste vruchten af. 1 van deze trajecten is inmiddels ook succesvol afgerond. De besparing van dit traject in euro's is terug te vinden in hoofdstuk 5. In bijlage 1 is meer informatie terug te vinden over het aantal afgegeven indicaties per verwijzer;
- Ondanks de toename in het aantal aanvragen (zie figuur 7), kunnen wij de hulpvragen waarin wij zelf ambulante hulpverlening kunnen bieden, ook nog daadwerkelijk zelf oppakken zonder dat er een wachtlijst ontstaat;
- Consulenten hebben meer plezier in hun werk doordat zij zelf hun specialismes meer kunnen en mogen toepassen in plaats van enkel regie voeren op een casus.

Hoofdstuk 5. Stand van zaken realisatie ombuigingen 2021

Bij de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2021-2024 verstrekte de raad een ombuigingsopdracht voor de uitgaven in het sociaal domein voor de periode 2021–2024. Voor 2021 gaat het om een bedrag van € 201.000, verdeeld over tien acties. Met deze acties is de afdeling Zorg en Welzijn en het Wijkteam voortvarend aan de slag gegaan.

Sommige acties zijn inmiddels gerealiseerd[5], voor andere maatregelen is meer tijd nodig. Daarnaast kunnen we bepaalde acties wel direct vertalen naar een concreet besparingsbedrag op de uitgaven en voor andere acties is dat niet mogelijk. Bij dit laatste gaat het om al ingezette of nog in te zetten acties die in zijn algemeenheid tot lagere uitgaven binnen de Jeugdzorg moeten leiden. Aangezien uit hoofdstuk 3 blijkt dat we met de uitgaven voor Jeugdzorg in de pas lopen trekken we voorlopig de voorzichtige conclusie dat (ook) deze maatregelen effectief zijn. Het overzicht van de realisatie van de ombuiging voor 2021 zal in de loop van het jaar steeds concreter en inzichtelijker worden.

Figuur 10.

In onderstaande tabel is de voortgang van de tien acties in één oogopslag terug te vinden. Bij de acties, waarvan we de voortgang niet in euro's kunnen uitdrukken, staat in de kolom "Realisatie" een asterisk (*) vermeld en zijn de bedragen bij de kolom "Begrote besparing 2021" cursief gedrukt.

	Omschrijving ombuiging	**Begrote besparing 2021 Bedrag in €**	**Gerealiseerd Bedrag in €**	**Nog te realiseren Bedrag in €**	**U /I**	**Realisatie**
1	Resultaatgestuurd werken i.c.m. aanvullende maatregelen	*65.000*	-	-	U	*
2	Onderzoek naar duurste casussen	*22.500*	-	-	U	*
3	Samenwerking huisartsen	20.000	3.951	16.049	U	Er is 1 ambulant traject vanuit het Wijkteam, waarbij sprake is van een huisartsverwijzing, succesvol beëindigd. Hiermee is een besparing gerealiseerd van €3.951.
4	Het WIJkteam OpMEER voert meer trajecten zelf uit	30.000	26.757	3.243	U	Er zijn 6 ambulante trajecten door het Wijkteam succesvol afgerond. Hiermee is een besparing van €30.708 gerealiseerd. Exclusief de hiervoor genoemde huisartsverwijzing is dit €26.757.
5	Voorliggende, algemene voorzieningen	*17.000*	-	-	U	*
6	Vergroten kostenbewustzijn	*3.000*	-	-	U	*

[5] In bijlage 2 staat een verdere toelichting op de reeds ondernomen acties. Voor meer achtergrondinformatie over de diverse acties verwijzen we u naar de analyse Sociaal Domein (juni 2020)

	inwoners					
7	Poortwachtersfunctie dyslexiezorg versterken	*5.000*	-	-	U	*
8	Subsidie voor zorginfrastructuur	10.000	10.000	0	U	De subsidie is niet meer van toepassing en is uit de begroting gehaald. De besparing is hiermee volledig gerealiseerd.
9	Overheveling budget cliëntondersteuning	2.500	2.500	0	U	Het budget is overgeheveld. De besparing is hiermee volledig gerealiseerd.
10	Incidentele bijdrage transformatiefonds Jeugdhulp	26.000	17.000	9.000	I	Er is tot nu toe een bijdrage van €17.000 ontvangen vanuit het transformatiefonds.
	Totaal af: cursieve bedragen, totaal Voortgang in euro's	**€ 201.000 -/- € 112.500 € 88.500**	**€ 60.208**	**€ 28.292**		**Van de in euro's uit te drukken acties is inmiddels ongeveer 68% gerealiseerd**

Bijlage 1

Deze bijlage bevat een aantal tabellen en grafieken (10A t/m 13), zoals overeengekomen met de afvaardiging van de raad. Ze bevatten gegevens en data die wel meer inzicht bieden in de uitgaven Jeugd, maar waar we verder niet of nauwelijks invloed op hebben. Zo is het interessant om inzicht te hebben in de kosten van de tien duurste zorgcliënten, het aantal cliënten per kostencategorie en de manier waarop de verwijzing plaatsvindt. We kunnen dit inzicht niet geven per kwartaal, omdat deze kosten en percentages berekend worden over een geheel jaar. De onderstaande grafieken en tabellen zijn dan ook bedoeld om trends waar te nemen.

Figuur 10A en 10B

In deze grafieken met tabel ziet u de kosten van de 10 duurste zorgtrajecten afgezet tegen de totale kosten in bedragen en percentage[6]

Jaar	kosten 10 duurste cliënten	in %	Resterende kosten	Totaal kosten
2019	924.409	34%	1.775.113	2.699.522
2020	836.232	32%	1.792.440	2.628.672

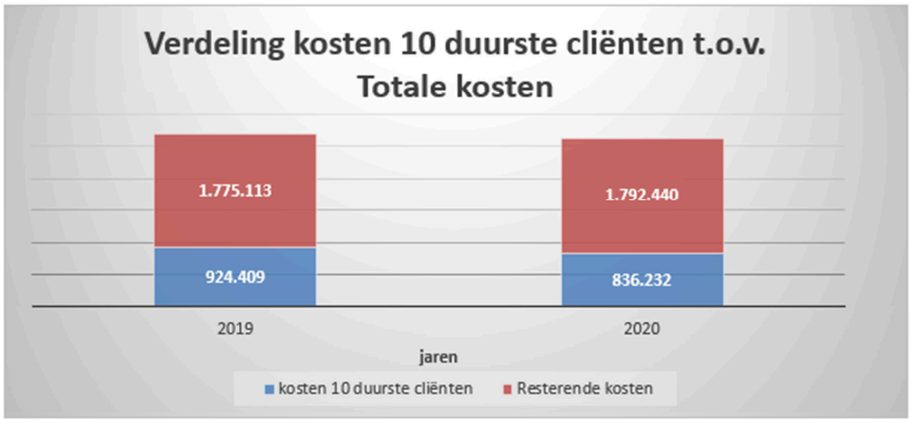

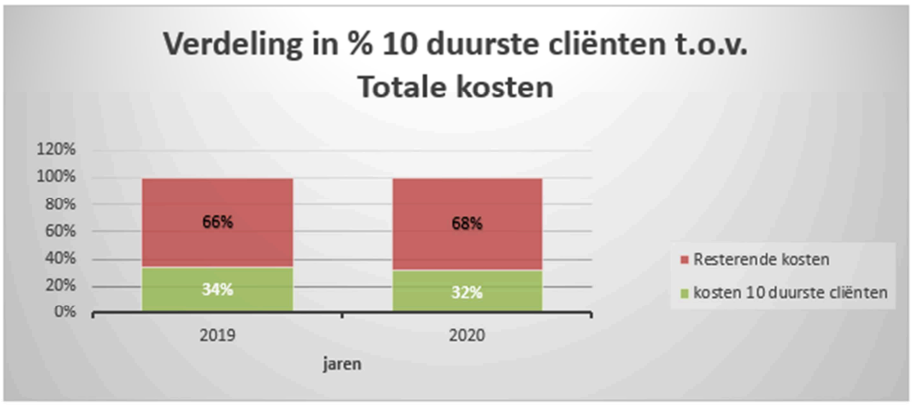

Toelichting Figuur 10:

Hierin is te zien dat de 10 duurste cliënten een groot beslag leggen op het totale budget. Voor het jaar 2020 was dit is 32% van de totale kosten (figuur 10B). Dit zijn de zwaardere casussen binnen de jeugdwet in de gemeente Opmeer. Het gaat veelal om cliënten in de residentiele (al dan niet gesloten) jeugdzorg of cliënten die op verschillende gebieden intensieve zorg nodig hebben.

[6] *Het totaal van de kosten voor 2019 en 2020 is lager dan bij figuur 4. Dit komt doordat hier alleen de declaraties via het berichtenverkeer zijn opgenomen en dus excl. de zgn. papieren declaraties zijn.*

Figuur 11 (plus tabel)

In deze tabel en grafiek ziet u het aantal cliënten in een percentage per kostencategorie.

	2019		2020	
€	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
0-2.500	107	40%	89	36%
2.500-5.000	59	22%	56	23%
5.000-10.000	27	10%	22	9%
10.000-20.000	37	14%	53	21%
20.000-30.000	15	6%	10	4%
30.000-40.000	4	2%	6	2%
40.000-50.000	4	2%	3	1%
50.000-60.000	5	2%		0%
60.000-70.000	2	1%	5	2%
70.000-80.000				0%
80.000-90.000	1			0%
90.000-100.000			2	1%
>100.000	4	2%	2	1%
Totaal	**265**	**100%**	**248**	**100%**

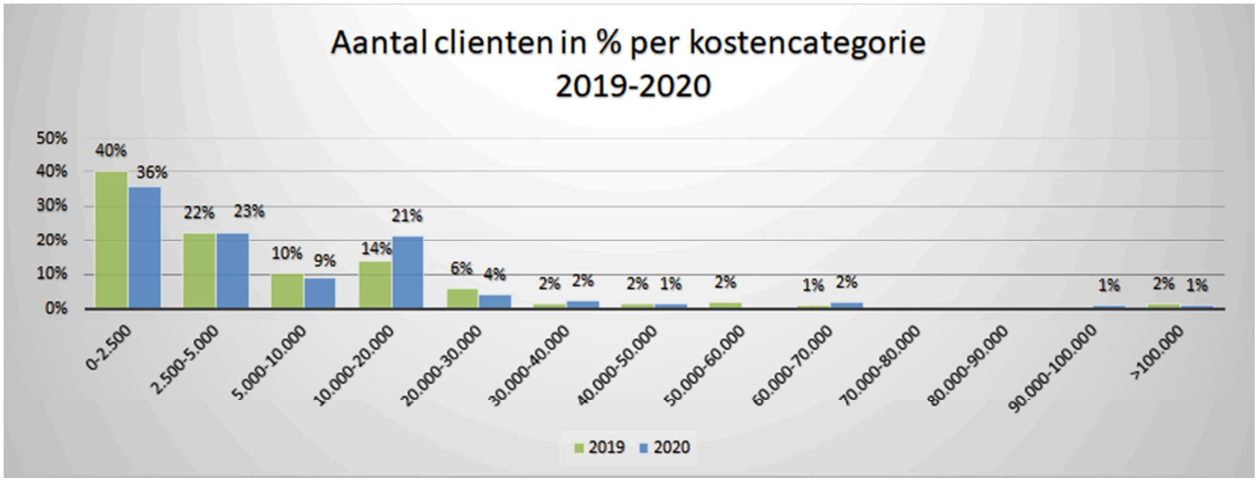

Toelichting Figuur 11:

In deze tabel is te zien dat de aantallen fluctueren, er is in 2020 een daling is opgetreden in de arrangementen van 0-2500 euro, maar een stijging van de arrangementen tussen de 10.000 en 20.000 euro. Dit heeft te maken met de start van herstelarrangementen. In 2020 is het wijkteam gefaciliteerd om meer trajecten zelf te gaan doen. Daarnaast is de samenwerking met de huisartsen geïntensiveerd, waardoor de huisartsen minder (direct) doorverwijzen naar tweedelijns zorg.

In 2019 waren er bijvoorbeeld 4 cliënten in de kostencategorie boven de € 100.000,-. Terwijl in 2020 er 2 cliënten in de kostencategorie boven de €100.000,- waren. 2 cliënten uit 2019 bereikten de leeftijd van 18 jaar in 2020, waardoor deze cliënten uit de jeugdwet verdwenen. 2 cliënten waren zowel in 2019, als in 2020 in verblijf (beide jaren boven de €100.000,-)

Figuur 12 (plus tabel)

In deze tabel en grafiek ziet u de kosten in een percentage per kostencategorie[7]

	2019		2020	
€	Bedrag	Percentage	Bedrag	Percentage
0-2.500	107.068	4%	113.886	4%
2.500-5.000	209.050	8%	198.831	8%
5.000-10.000	190.407	7%	156.632	6%
10.000-20.000	529.704	20%	790.119	30%
20.000-30.000	333.234	12%	243.113	9%
30.000-40.000	133.215	5%	200.603	8%
40.000-50.000	170.483	6%	134.221	5%
50.000-60.000	264.469	10%		0%
60.000-70.000	128.563	5%	329.979	13%
70.000-80.000		0%		0%
80.000-90.000	86.594	3%		0%
90.000-100.000		0%	190.601	7%
>100.000	546.735	20%	270.687	10%
Totaal	**2.699.522**	**100%**	**2.628.672**	**100%**

Er is een stijging van kosten te zien in kostencategorie € 10.000,- tot € 20.000,-. Dit heeft te maken met de start van de herstelarrangementen. In figuur 11 is te zien dat we procentueel weinig cliënten hebben in de categorie € 70.000,- tot > € 100.000,-, maar in figuur 12 is te zien dat dit procentueel veel kost van het totale budget.

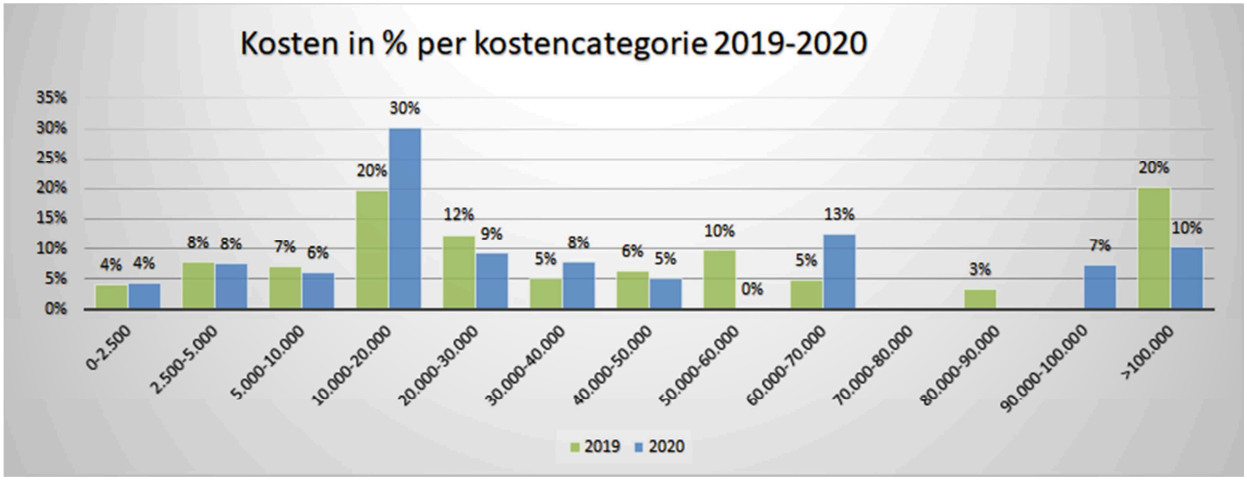

Figuur 13

In deze tabel ziet u een overzicht van de kosten per verwijzer[8]

Verdeling kosten per verwijzer	2019		2020	
	€	%	€	%
Gecertificeerde instelling	670.262	25%	799.494	30%
Gemeente	1.085.861	40%	997.920	38%
Huisarts	364.102	13%	526.009	20%
Jeugdarts	10.844	1%	14.591	1%
Medisch specialist	265.305	10%	125.199	5%
Rechter, Raad voor de Kinderbescherming of Officier van Justitie	216.433	8%	101.059	4%
Zelfverwijzer/geen verwijzer	86.716	3%	64.399	2%
Eindtotaal	**2.699.522**	**100%**	**2.628.672**	**100%**

Verdeling aantal voorzieningen per verwijzer	2019		2020	
	aantal	%	aantal	%
Gecertificeerde instelling	35	10%	35	11%
Gemeente	106	30%	105	33%
Huisarts	132	38%	114	36%
Jeugdarts	3	1%	3	1%
Medisch specialist	21	6%	20	6%
Rechter, Raad voor de Kinderbescherming of Officier van Justitie	30	9%	22	7%
Zelfverwijzer/geen verwijzer	22	6%	22	7%
Totaal aantal voorzieningen	**349**	**100%**	**321**	**100%**
Totaal unieke BSN	268		250	

[7] *Hier geldt hetzelfde als bij voetnoot 6 is opgenomen.*

[8] *Ook hier geldt hetzelfde als bij voetnoot 6 is opgenomen.*

Toelichting Figuur 13:
62% van alle uitgaven voor Jeugd in 2020 is zorg die ingezet is via externe verwijzers, zoals huisartsen. De gemeente speelt daarbij geen rol in de indicatiestelling. Met name bij verwijzingen van Gecertificeerde Instellingen gaat het in veel gevallen om duurdere en vaak langdurige zorg, zoals dagbehandeling, crisishulp en verblijf.

AANVULLING TEN OPZICHTE VAN Q1 2021:

Figuur 14
In deze tabel ziet u een overzicht van de afgegeven indicaties per verwijzer. Er zijn in het tweede kwartaal minder indicaties afgegeven door de gemeente en de huisarts. Daarnaast is te zien dat er door de Gecertificeerde Instellingen(GI) meer indicaties afgegeven zijn ten opzichte van het eerste kwartaal.

Afgegeven indicaties per verwijzer 1e halfjaar 2021

VERWIJZER		1e kwartaal		2e kwartaal		1e halfjaar	
01	Gemeente	41	39%	23	37%	64	38%
02	Huisarts	32	30%	15	24%	47	28%
04	gecertificeerde Instelling (GI)	4	4%	11	17%	15	9%
05	Medisch specialist	6	6%	4	6%	10	6%
06	Zelf verwijzer	19	18%	10	16%	29	17%
08	Rechter, Raad voor kinderbescherming of Officier van Juistitie	3	3%			3	2%
Eindtotaal		105	100%	63	100%	168	100%

Bijlage 2

Hierna volgt, zoals aangekondigd in hoofdstuk 5, een verdere toelichting over de reeds ondernomen acties in het kader van de aangenomen ombuigingen. De realisatie in euro's is terug te vinden in de tabel in hoofdstuk 5.
De ++ voor de tekst geeft aan dat dit een aanvulling is ten opzichte van de rapportage over het 1e kwartaal van 2021.

Volledig gerealiseerd

1. Aanvullende maatregelen RGW Onderstaande maatregelen zijn al uitgevoerd, er komen mogelijk meer aanvullende maatregelen.

- Om het rijgen van hulp tegen te gaan is bewustzijn gecreëerd binnen het Wijkteam, worden signalen die wijzen op rijgen van hulp actief gedeeld met de beleidsmedewerker en het regionale inkoopteam en worden frequent datacontroles uitgevoerd om het rijgen van hulp tijdig te signaleren;
- Op de perspectiefplannen die het Wijkteam ontvangt van externe verwijzers wordt een 100% controle uitgevoerd. Dat wil zeggen alle perspectiefplannen die het Wijkteam ontvangt, worden inhoudelijk beoordeeld op de door de zorgaanbieder geformuleerde doelen en het voorgestelde arrangement en intensiteit;
- De beleidsmedewerkers vanuit Opmeer sluiten aan bij de contractmanagementgesprekken met voor Opmeer belangrijke zorgaanbieders om op die manier meer invloed uit te kunnen oefenen;
- Er worden frequente (data)controles uitgevoerd op opvallende zaken in de lopende voorzieningen. Hier valt te denken aan een controle op start- en einddatum, zorgfrequentie, controle op ontvangen declaraties. Hierdoor is meer oog voor onjuistheden en wordt mogelijke fraude eerder gesignaleerd;
- Sinds maart 2021 is er een onderlinge kwaliteitstoets binnen het Wijkteam ingericht als onderdeel van het besluitvormingsproces;
- Het regionaal expertteam specialistische jeugdhulp (segment C) is ingericht;
- Het kostenbewustzijn binnen het Wijkteam wordt vergroot door aandacht te schenken aan het thema in de verschillende overlegmomenten en door meer inzicht te geven in de kosten.

8. Subsidies zorginfrastructuur De subsidies voor infrastructuur stonden begroot op € 10.000 per jaar. Deze zijn niet meer van toepassing en uit de begroting gehaald.

9. Overheveling budget cliëntondersteuning Voor onafhankelijke cliëntondersteuning waren twee budgetten opgenomen in de begroting. Er is opnieuw een berekening gemaakt van de verwachte kosten voor onafhankelijke cliëntondersteuning. Aan de hand van deze berekening zijn de budgetten samengevoegd en is de begroting € 2.500 lager bijgesteld.

Deels gerealiseerd/in ontwikkeling

2.Onderzoek naar duurste casussen

- Vanuit het regionale Transformatiefonds jeugd neemt Opmeer deel aan het project 'Multi-problemgezinnen'. Dit externe onderzoek richt zich op de duurste casussen maar wordt niet specifiek voor Opmeer uitgevoerd. Wij zijn in afwachting van een regionaal advies en best-practices en bepalen op basis van dit advies lokale acties.
- Begin 2021 hebben wij, los van het hiervoor genoemde onderzoek, de 10 'duurste' jeugdzorg cliënten van 2020 voor Opmeer in beeld gebracht. Opvallend is dat bij 6 van deze 10 cliënten

de verwijzer een gecertificeerde instelling is. Dit houdt in dat wij als lokale toegang slechts een beperkte invloed hebben op de in te zetten voorzieningen en dus de kosten.

- ++ Inmiddels zijn 3 van deze 10 cliënten overgedragen aan een andere gemeente of andere wetgeving bijvoorbeeld door het bereiken van de 18-jarige leeftijd. De kosten voor deze 3 cliënten waren in 2020 €268.000. Hiervan liep één voorziening nog door in 2021. Deze is inmiddels overgedragen naar een andere gemeente waardoor de kosten van de voorziening niet meer voor gemeente Opmeer in rekening worden gebracht. Daarnaast worden er nog eens twee van deze 10 cliënten per 2022 overgedragen in verband met het gewijzigde woonplaatsbeginsel. Het geactualiseerde top 10-overzicht is opnieuw gemaakt en wordt in het komende kwartaal beoordeeld.

3. Samenwerking huisartsen In het afgelopen kwartaal heeft het Wijkteam haar eigen mogelijkheden en specialismes onder de aandacht gebracht bij de huisartsen. Dit resulteert erin dat de huisarts steeds meer naar het Wijkteam verwijst om te onderzoeken of die de hulpvraag zelf kan oppakken.
++In paragraaf 4.4. is terug te lezen dat er 2 ambulante trajecten bij het Wijkteam zijn gestart op basis van een huisartsverwijzing. Hiervan is 1 traject inmiddels succesvol beëindigd. In hoofdstuk 5 is de realisatie in euro's opgenomen.
4. Het WIJkteam OpMEER voert meer trajecten zelf uit Net als bij de trajecten die via de huisarts worden ingezet kan het WIJkteam OpMEER ook via de eigen toegang meer trajecten zelf uitvoeren.
++ In paragraaf 4.4. is terug te lezen dat in het 2e kwartaal van 2021 9 nieuwe trajecten zijn gestart. Er zijn 6 trajecten succesvol beëindigd in het 2e kwartaal van 2021. In hoofdstuk 5 is de realisatie in euro's opgenomen.
5. Voorliggende, algemene voorzieningen Dit thema is uitvoerig besproken met het Wijkteam. Hierdoor wordt door het Wijkteam bij aanvragen voor specialistische hulpverlening kritischer gekeken naar de aanwezigheid van voorliggende, algemene voorzieningen. Dit om te voorkomen dat de gemeente onnodig kosten voor haar rekening neemt wanneer de financiële verantwoordelijkheid elders ligt. Ook in de onderlinge kwaliteitstoets (zie punt 1) is aandacht voor dit thema. Dit heeft erin geresulteerd dat een aantal voorzieningen zijn overgedragen bijvoorbeeld naar Zorgverzekeringswet danwel een andere, op basis van het Woonplaatsbeginsel, verantwoordelijke gemeente.
6.Vergroting kostenbewustzijn inwoners ++In de beschikkingsbrieven gericht aan onze inwoners wordt een algemene tekst m.b.t. de kosten van de voorziening opgenomen om het kostenbewustzijn bij inwoners te vergroten.
10. Bijdrage Transformatiefonds Jeugdhulp We ontvangen in 2021 gefaseerd gedurende het jaar een incidentele bijdrage van €26.000 voor het Transformatiefonds Jeugdhulp. In hoofdstuk 5 is de realisatie in euro's opgenomen.

<u>Nog op te starten</u>
7.Poortwachtersfunctie dyslexiezorg Er wordt in het 3e kwartaal onderzocht of en hoe we hier invulling aan kunnen geven.

Bijlage 3

Kaders/uitgangspunten die op 26 januari 2021 overeengekomen zijn:

a. *Het is een groeiproces*
   Starten met (datasets voor de) Wmo, jeugdzorg en wijkteam en later aanvullen met bijv. schuldhulpverlening, bijzondere bijstand en beschermd wonen.
b. *De begroting van het lopende jaar is leidend, vergelijken met realisatie 2 voorafgaande jaren*
   Dit betreft de begroting 2021 en vergelijking met 2020 en 2019.
c. *Focus op aantallen/budgetten en op kosten individuele zorg/ondersteuning*
   Dus niet op taakveldenniveau, maar op cliëntgebonden kosten.
d. *De rapportage is geen instrument voor extra ombuigingen*
   Geldend is de ombuigingsopdracht voor de periode 2021–2024. Over de realisatie daarvan wordt verslag gedaan in de kwartaalrapportages.
e. *De kwartaalcijfers in deze rapportage(s) zijn niet keihard, ze kunnen nog veranderen en zijn daarmee nog niet definitief (en daardoor ook de vergelijking ervan met uitgaven in voorgaande jaren)*
   We hebben te maken met een complexe financiering en meerdere risico's en onzekerheden.
   - Zo is er sprake van een 'open eind' regeling en kunnen het aantal cliënten en kosten jaarlijks sterk fluctueren[9].
   - Ook is er het risico dat zorgaanbieders hun zorg laat aanmelden of laat factureren wat een goede prognose belemmert. Dit geldt met name voor de complexere en zwaardere zorg. De opgenomen kosten zullen dus niet de uiteindelijke kosten zijn, aangezien er nog met terugwerkende kracht door zorgaanbieders declaraties ingediend kunnen/zullen worden.
   - De gegevens zijn gebaseerd op de ontvangen declaraties via het berichtenverkeer (declaraties die de gemeente Opmeer ontvangt via het digitale kanaal, dus geen fysieke facturen). De uitgaven PGB's voor Wmo en Jeugd[10] zijn daarom geen onderdeel van deze rapportage. Voor de Wmo gaat alles verder via het berichtenverkeer.
   - Voor de Jeugd wordt een aantal kleine kostenposten en kleine zorgaanbieders niet via declaraties gedaan, dit gaat om circa 5% van de totale kosten van Jeugd. Het is vooralsnog niet mogelijk om de facturen voor Jeugd die buiten het declaratieverkeer worden betaald in deze rapportage op te nemen.
   - Verder zorgt de gefaseerde overstap in 2020 naar Resultaat gestuurd werken (RGW) er voor dat een vergelijking van 2021 met de twee voorafgaande jaren moeilijk valt te maken. Voor 2019 was de betaling namelijk nog volledig gebaseerd op p x q (prijs maal quantity/hoeveelheid) en voor 2020 golden beide betaalmethodes. Maar ook moeten we nog meer zicht krijgen op wat de effecten van RGW zijn op de begroting van 2021.
   - Een andere onzekerheid betreft de gevolgen van Covid-19. Het gaat dan zowel om de mogelijkheid dat als gevolg van de zgn. uitgestelde zorg door de pandemie, er meer beroep op hulp wordt gedaan, als dat zorgaanbieders gecompenseerd moeten worden voor omzetverlies als gevolg van de pandemie.
   - Binnen het resultaat gestuurd werken kan er sprake zijn van een duurzaam arrangement en een herstelarrangement.

[9] *De kosten voor een cliënt in de duurste jeugdzorg kunnen oplopen tot € 135.000 per jaar.*
[10] *De uitgaven PGB's Wmo en Jeugd zijn ook apart opgenomen in de begroting.*

Bij een duurzaam arrangement krijgt de zorgaanbieder iedere maand een vast bedrag uitgekeerd voor de zorg die geleverd wordt. Arrangementen gericht op herstel hebben een vast tarief dat niet is gekoppeld aan looptijd en worden in 2 delen gedeclareerd. Eerst wordt 2/3e deel van het tarief gedeclareerd bij aanvang van de jeugdhulp. Na het behalen van de resultaten wordt het laatste 1/3e deel gedeclareerd. Deze arrangementen worden zonder einddatum toegewezen. De waarde van een herstelarrangement kan dus pas aan een periode worden toegerekend als het herstelarrangement is afgesloten. Als het herstelarrangement is afgesloten, is de duur van het herstelarrangement bekend waardoor de totale lasten van het herstelarrangement aan deze periode kan worden toegerekend. Aan lopende herstelarrangementen met de diverse intensiteiten is regionaal een standaard termijn toegekend. Deze werkwijze wordt regionaal voor de jaarrekening toegepast. De berekeningswijze is voor de jaarrekening 2020 ook aan de accountant van Opmeer voorgelegd.